

Tot el poder i tots els negocis

¿Què fan ara els ministres de Franco?

Van ser els gran homes del règim i mantingueren quatre dècades de dictadura. Molts han mort, però quasi la meitat dels ministres de Franco encara viuen, i es troben còmodament instal·lats en les cimeres de l'economia.

L advocat de l'estat **Rafael Cabe- llo de Alba y Gracia**, ex-vice-president segon del govern de Francisco Franco i ex-ministre d'Hisenda, és l'home de l'antic règim que més empreses ha anat col·leccionant al llarg de la seua vida. Grans Creus d'Isabel la Catòlica, de Cisneros i del Yugo y las Flechas, és vice-president i conseller de Moto Vespa, SA, presidida, com moltes altres companyies amb presència de socis franquistes, per **Leopoldo Calvo Sotelo**, i continua sent alhora membre destacat i accionista del consell d'administració d'altres moltes empreses. Conseller de la madrilenya Minas de Tormaleo, SA -explotació de carbó-, conseller de la societat barcelonessa de construcció i sanejament urbà Fomento de Obras y Construcciones, SA -**José Serrano Suñer**, conseller; **Françesc Mas Sardà**, president-, conseller de la Minero Siderúrgica de Ponferrada -**Jaime Milans del Bosch y Portolés**, conseller-, de Vidrieras Espanolas, SA, Vicasa, de la Sociedad de Aparcamientos de Barcelona, Saba -**Emilio Botin Sanz**, president del Banco de Santander, conseller; **Françesc Mas Sardà**, vice-president-, també és conseller de l'asseguradora Hemisferio L'Abeille i de la Sociedad Española de Acumulador Tudor, SA -**Jaime Botín**, conseller; **Pablo de Garnica**, president, entre altres, del Banco de Madrid, vice-president. Així mateix, és vocal de la Financiera Seat, SA, Fiseat, del grup Volkswagen, i president d'altres dos societats anònimes: Shorin España, de Barcelona -importació i distribució de material d'alta tecnologia-, i de la veterana Thompson CSF de España, de la qual **Philippe Giscard d'Estaing** és vice-president.

El ministre falangista de Treball fins als últims anys del règim, **Licinio**

de la Fuente y de la Fuente, no es queda arrere de l'anterior. També advocat de l'estat, don Licinio –format gràcies al Sindicato Español Universitario, SEU– va continuar després de la defunció del Caudillo en el seu món de les finances com a president del Banco Gallego, Galaban, de La Corunya –**Agustín Escámez**, conseller–, i com a vice-president de Banco Internacional del Comercio –grup Banco Central–, on **Alejandro Fernández de Araoz**, president d'Hermsisfero L'Abeille i conseller d'Unión

Cervecera, SA, és president. A més, Licinio de la Fuente és conseller-secretari de Saltos del Nansa, SA –consellers el Marqués de Comillas i **José Luis Allende y García Baxter**–, conseller d'Espanola del Zinc, SA –**Antonio Escamez i Manuel Broseta**, consellers– i vocal d'El Fénix Mutuo, Patronal de Accidentes de Trabajo, SA –**Rodolfo Martín Villa**, vocal– i de la multimilionària Dragados y Construciones. Ex-membre del Tribunal Suprem, va ser vocal de les empreses públiques Iberia, SA i Calvo

Sotelo, SA.

L'ex-ministre de Relacions Sindicals, *consejero del Reino*, procurador a les Corts i secretari general de l'Organización Sindical, excel.lentíssim senyor **Alejandro Fernández Sordo**, ex-president del Banco de Crédito Local i ex-director general de Prensa, és de professió secretari. Així, Sordo és secretari de la madrilenya Fianzas y Crédito Compañia de Seguros y Reaseguros, SA, secretari de Promiber, SA –promoció immobiliària–, i de Prevert, SA –productes ali-

mentaris-. Fernández Sordo és també conseller-secretari de l'antiga societat del *holding* Rumasa Hispano-Alemana de Construcciones, SA, conseller-secretari d'Aristos Internacional -assessorament financer d'empreses-, i conseller-secretari de l'empresa navarresa Huarte y Compania, SA, d'obres públiques.

PÒLISSES I TERRENYS

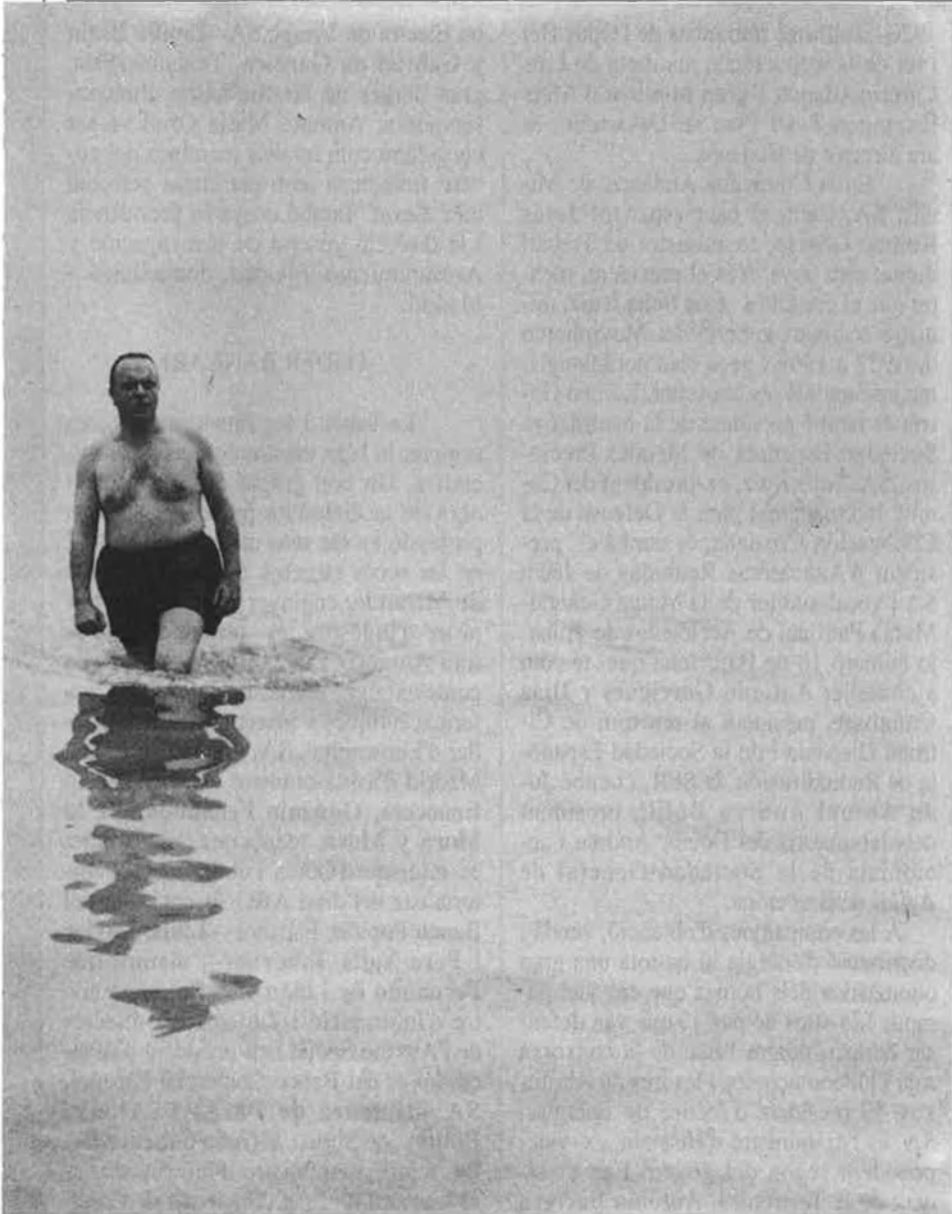
Les companyies d'assegurances han estat des de sempre un bon plat econòmic, sobretot per als veterans ex-responsables dels ministeris de la dictadura. Moltes tenen al seu si un bregat conseller franquista. **Vicente Mortes Alfonso** -València, 1921- n'és un. President d'Hispania, Compañía General de Seguros y Reaseguros, de Barcelona, Mortes, enginyer de formació falangista, és també conseller de la Unión Iberoamericana de Seguros y Reaseguros, SA, de Madrid, on **Iñigo de Oriol e Ibarra** és president. Ministre de l'Habitatge des de 1969, destacat col.laborador dels Planes de Desarrollo -ex-comissari d'aquesta política *desenrotllista* i segon d'abord de l'equip de **López Rodó**- Mortes Alfonso és ara també conseller de la Compagnie Internationale Des Wagons Lits et Du Tourisme, SA, Wagons Lits, -en la qual també és conseller l'ex-ministre **Antonio Valdés**-, president de la barcelonesa Azko Coating, SA, president de la Sociedad Europea de Restauración, Eurest -**Enrique Jarabo**, director general de Wagons Lits, vice-president-, de La Seda de Barcelona, SA -de nou Leopoldo Calvo Sotelo, conseller- i president-delegat espanyol de la multinacional suïssa Nestlé, que presideix **Ramon Masip** i en la qual **José Maria de Garnica** té ceptre de conseller. El 1952 Mortes havia estat director de l'empresa constructora valenciana Sicop, SA.

Per la seua banda, **Alberto Monreal Luque**, tecnòcrata de destí també íntimament lligat a **Laureano López Rodó**, es va interessar no sols per les societats de les pòlisses, sinó també per negocis editorials i per les clòtxines. Conseller de Mariscos San Cayetano i de Bernardo Alfaceme, SA, de Vigo, Pontevedra, és igualment conseller de la societat editorial Credsa, SA, conseller de la Nacional Hispánica Aseguradora, SA, conseller de Desarrollo Industrial de Sistemas y Tecnología Educativa, SA, Distesa, i

Els 42 que encara viuen

Álvarez Miranda, Alfonso
Barrera de Irimo, Antonio
Cabanillas Gallas, Pio
Cabello de Alba y Gracia, Rafael
Carro Martínez, Antonio
Cerón Ayuso, José Luis
Cortina Mauri, Pedro
De la Fuente y de la Fuente, Licinio
Fernández-Cuesta, Nemesio
Fernández-Cuesta, Raimundo
Fernández de la Mora y Mora, Gonzalo
Fernández Sordo, Alejandro
Fontana Codina, Enrique
Fraga Iribarne, Manuel
Gamazo, José María
García Hernández, José
Girón de Velasco, José Antonio
Gutierrez Cano, Joaquin
Herrera Esteban, León
Linan y Zofio, Fernando de
López de Letona, José María
López Rodó, Laureano
Lora-Tamayo Rodriguez, Manuel
Martinez Esteruelas, Cruz
Menéndez Tolosa, Camilo
Monreal Luque, Alberto
Mortes Alfonso, Vicente
Oriol y Urquijo, Antonio María de
Pita da Veiga y Sanz, Gabriel
Romeo Gorria, Jesús
Ruiz-Gimenez, Joaquin
Ruiz Jarabo y Baquero, Francisco
Sanchez Bella, Alfredo
Sanchez-Ventura y Pascual, José María
Santos Blanco, Alfredo
Serrano Suner, Ramón
Silva Munoz, Federico
Solís Ruiz, José
Suarez González, Fernando
Utrera Molina, José
Valdés y González-Roldán, Antonio
Villar Palasí, José Luis

vice-president segon d'Ediciones Pirámide, SA, i del Grupo Distribuidor Editorial. Economista de l'estat, Monreal Luque fou nomenat ministre d'Hisenda el 1969. Ràpidament s'envoltà d'un notable equip d'experts i deixebles, entre els quals sobreixien el futur ministre socialista d'Afers Estrangers, Francisco Fernández Ordóñez, i Josep Vilarasau, avui director general de la Caixa de Pensions per a la Vellesa.

Monreal Luque no és l'únic ex-ministre que va mantenir la seua fortuna personal gràcies als negocis del món editorial. **José Utrera Molina, José Antonio Girón de Velasco i José García Hernández** són del mateix sector. Utrera Molina, advocat, ex-ministre secretario general del Movimiento, ex-ministre de l'Habitatge i ex-president del Banco Rural y Mediterráneo, és vice-president de la paralizada societat de premsa ultradretana Diarios y Revistas, SA, Dyr-sa, editora del desaparegut *El Alcázar*, empresa de la qual l'*ultra* Girón de Velasco, el vell *león de Fuengirola*, ministre de Treball de 1941 fins a 1957 i l'home que més temps s'ha trobat al cap d'un ministeri, tret de Carrero Blanco, és president. El tercer, García Hernández, "siete grandes cruces" i ex-vice-president primer del govern, ex-ministre de la Governació, és conseller de Papeleras Reunidas, SA. Hernández va ser president del Banco Exterior de Espana, SA, i màxim responsable de Butano, SA.

La inversió immobiliària agrupa un bon nombre d'experimentades carteres franquistes, eixamplades gràcies als Planes de Desarrollo del superconstructor Opus Dei, a Benidorm i al primer turisme suec dels seixanta. El català **Enrique Fontana Codina** -Reus, 1921-, tecnòcrata, director general de Consum el 1962 i ministre de Comerç el 1969, a més de president d'Euroagentes, SA, -intermediació financera-, és conseller de la Inmobiliària Eurobuilding, SA de Madrid, on l'ex-ministre d'Informació i Turisme i tinent coronel auditor de l'Aire, **León Herrera Esteban** -ex-delegat del govern a la Compañia Telefónica Nacional de Espana- figura com a vice-president. L'ex-ministre de la Presidència, ex-secretari general tècnic de la Governació i diputat del Partit Popular, **Antonio Carro Martínez**, "grandes Cruces del Mérito Civil y del Yugo y las Flechas" i ex-vicepresident segon del Congrés dels Diputats, a banda de ser conse-

ller de la guipuscoana Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles, SA –**Javier Urquijo**, conseller– ho és també de la promotora-immobiliària Vallehermoso, SA, de Madrid, que presideix Martín Eyres, president al seu torn de la Corporación Inmobiliaria Hispamer. El diputat del Partit Popular al Parlament Europeu, **Fernando Suárez González**, advocat, ex-vice-president tercer del govern de Franco, ex-ministre de Treball i ex-director general de l'Instituto Espanol de la Emigración, cobra de la nòmina de la Inmobiliaria Urbis, SA –fortament participada per **José Ramón Álvarez Rendueles**, president del Banco Zaragozano i de Pirelli–, on Suárez González és conseller, i també de la seua societat mare, l'Empresa Urbanizadora y Constructora Urbis, SA, de la qual és vice-president i **Francisco Merry Gordon** es conseller.

CARTERA DE VALORS

¿I on són els grans escultors de la dictadura, els homes que van sostenir un règim autàrquic quaranta anys seguits? El notari don **Pio Cabanillas Gallas**, ex-pentaministre de la Presidència (d'Estat, de Justícia, d'Informació i Turisme i de Cultura) i ara conservador eurodiputat popular a Estrasburg, continua sent conseller de la societat gallega Acerinox-Alumino de Galicia, SA. Pio Cabanillas és Medalla de Oro al Mérito Turístico i posseeix les creus de l'Orden de Leopoldo II de Bèlgica, del Cedro del Líbano i de l'Aguila Azteca, a més de la magistral del Perú. **Manuel Fraga Iribarne**, falangista, superministre d'Informació i Turisme de 1962 a 1969, (des d'on va impulsar la famosíssima Llei de Premsa de 1966 que imposava la censura prèvia a totes les informacions periòdiques) i que ara presideix la Xunta de Galícia des del PP i el palau de Raxoi, va ser president del consell d'administració de la cervesera valenciana El Turia, SA. Avui és accionista de moltes altres societats, entre les quals Promotora de Informaciones, SA, Prisa, l'editora del diari *El País* que presideix **Jesús de Polanco**. En una altra cervesera, San Miguel Fábrica de Cerveza y Malta, SA –**Joan March**, conseller– **Pedro Cortina Mauri**, ex-ministre d'Afers Estrangers i ex-ambaixador a París, n'és al 1990 vice-president i conseller delegat. Laureano López Rodó, –Barcelona,

1920–, l'apòstol franquista de l'Opus Dei i rei de la tecnocràcia, mà dreta de Luis Carrero Blanco i gran ministre d'Afers Estrangers i del Plan de Desarrollo, és ara director de Codespa.

En la Compañía Andaluza de Minas, SA, Cam, el basc-espanyol **Jesús Romeo Gorria**, ex-ministre de Treball durant vuit anys, n'és el president, mentre que el cordovès **José Solís Ruiz**, ministre secretari general del Movimiento de 1957 a 1969 i peça clau del falangisme joseantonià, és conseller. Romeo Gorria és també president de la madrilenya Sociedad Espanola de Metales Preciosos, SA. Solís Ruiz, ex-president del Comité Internacional para la Defensa de la Civilización Cristiana, és també el president d'Azucareras Reunidas de Jaén, SA i vocal-auditor de la Mutua General-Mutua Patronal de Accidentes de Trabajo número 10 de Barcelona que té com a conseller **Antonio Garrigues y Diaz Canabate**, president al seu torn de Citroen Hispania i de la Sociedad Espanola de Radiodifusión, la SER, i també **Joan Antoni Andreu Bufill**, president dels laboratoris del Doctor Andreu i accionista de la Sociedad General de Aguas de Barcelona.

A les companyies d'obtenció, venda i distribució d'energia hi ha tota una gran onomàstica dels homes que ens van garantir "25 años de paz", i que van defensar l'imperi contra l'atac de la conxorxa roja i judeomacònica i les ires de Khrútxov. El president d'Ibérica de Energias, SA, és l'ex-ministre d'Hisenda, ex-vice-president segon del govern i ex-president de la Telefónica, **Antonio Barrera de Irimo**, que alhora és conseller del Banco Hispano Americano –president **Claudio Boada**, conseller del ceramista valencià **Juan Lladró**– i president de la seua filial, la madrilenya Corporación Financiera Hispamer, SA. També és president d'Aluminio de Galicia, SA.

Director comercial de Repsol, SA –**Juan Sancho Rof**, conseller– és **Nemesio Fernández-Cuesta**, advocat, economista i ex-ministre del Comerç d'El Pardo. Vice-president de la societat alabesa Patentes Talgo, SA, de **Lucas Maria i Ignacio de Oriol**, és el seu germà, l'ex-ministre de Justícia **Antonio Maria de Oriol y Urquijo**, conseller també de l'imperi energètic Hidroeléctrica Ibérica Iberduero, SA, de Biscaia –consellers **José Orbeagozo** i el desaparegut banquer **Pedro Toledo**– i vocal de la santanderi-

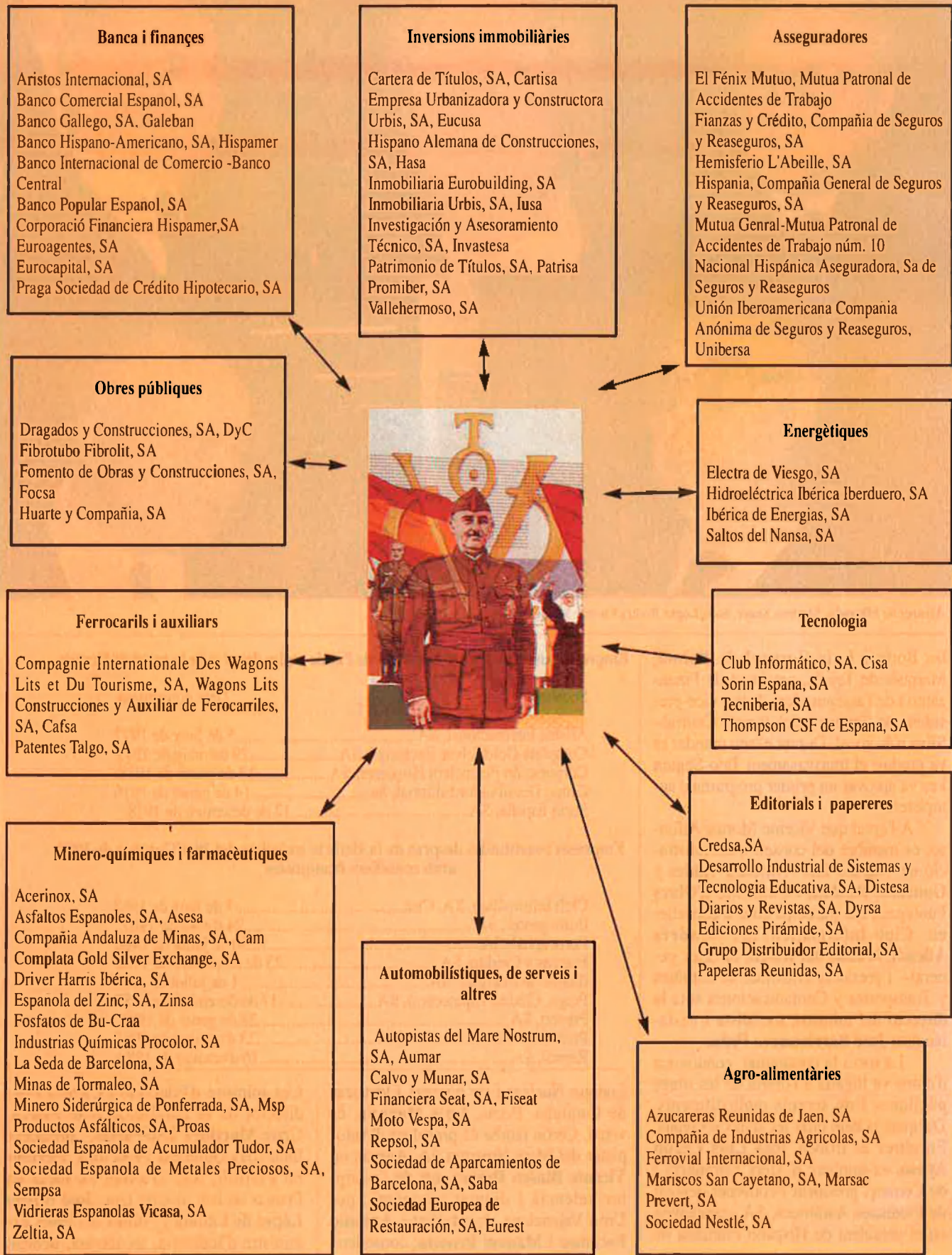
na Electra de Viesgo, SA –**Emilio Botín** y **Gabriel de Garnica**. Tradicionalista, gran burgès de família basca ultraconservadora, Antonio María Oriol va ser considerat com un dels membres del govern franquista amb patrimoni personal més elevat. També ocupa la presidència i la direcció general de Investigación y Asesoramiento Técnico, domiciliada a Madrid.

PODER BANCARI

La banca i les finances són, com sempre, la biga mestra de qualsevol iniciativa. Un bon grapat de fidels servidors de la dictadura presenten aquesta professió en els seus carnets d'identitat i en les seues targetes. **Alfonso Alvarez de Miranda**, enginyer de mines, ex-ministre d'Indústria, és president del Forum Atómico Espanol i conseller de la pontevedresa Zeltia, SA –especialitats farmacèutiques i insecticides–, i conseller d'Eurocapital, SA, societat ubicada a Madrid d'assessorament i intermediació financerà. **Gonzalo Fernández de la Mora y Mora**, tecnòcrata, monàrquic, ex-ministre d'Obres Públiques i ex-editorialista del diari ABC, és conseller del Banco Popular Espanol –**Lluís, Xavier i Pere Valls Taberner**–, mentre que **Fernando de Linán y Zofio**, ex-ministre d'Informació i Turisme, ex-director de l'Auxilio Social i ex-president d'Aviacó, ho és del Banco Comercial Español, SA –**Jimenez de Parga i Alonso Botín**–, de Sòria. **Alfredo Sánchez Bella**, també ex-ministre d'Informació, és el secretari de Praga Sociedad de Crédito Hipotecario, SA –**José María Aguirre González**, president, i vice-president el diputat popular i ex-alcalde franquista de Madrid, **Juan de Arespachaga**–, al temps que cobra en concepte de president de Complata Gold Silver Exchange, SA, de Madrid, on participa el seu germà **Mauricio Sánchez Bella**. L'ex-ministre Bella va ser ambaixador d'Espanya en diversos països d'Amèrica del Sud i president de les Joventuts d'Acció Catòlica.

Federico Silva Muñoz, ex-ministre d'Obres Públiques, ex-president de Campsa i actualment pes pesant del PP, és conseller de Cartera de Títulos, –Pablo de Garnica y Mansi– i també conseller i lletrat assessor de Patrimonio de Títulos, SA. A la Compañia de Industrias Agrícolas, SA, de Barcelona –Emi-

Empreses amb presència d'ex-ministres de Franco

Álvarez de Miranda, Serrano Súñer, Solís, López Rodó i Vicente Mortes.

lio Botín i **Luis Coronel de Palma**, Marqués de Tejada, president de Finanzauto i de l'asseguradora Astra, vice-president de Fenosa i del Banco Central-Silva n'és vocal. Durant el seu mandat es va produir el transvasament Tajo-Segura i es va aprovar un primer programa d'autopistes.

A l'igual que Vicente Mortes Alfonso, és membre del consell d'administració de Wagons Lits **Antonio Valdés y González-Roldán**, ex-ministre d'Obres Públiques, qui participa com a conseller en Club Informático, SA –**Andrés Allende Milans del Bosch**, director general– i presideix l'Institut de Estudios y Transportes y Comunicaciones sota la direcció del ministre socialista i ex-falangista **José Barrionuevo Peña**.

La sort i la continuïtat econòmica d'altres va lligada a l'oferta de les obres públiques i de serveis molt diferents. D'alguns ja hem citat les seues societats. En altres es troben **José Luís Cerón Ayuso**, ex-ministre d'Afers Estrangers i de Comerç, president i conseller-delegat de Productos Asfálticos, SA, companyia on el president de Hispano Francesa de

Empreses participades per ministres de l'antic règim després de la mort de Franco

Societat	Data constitució
Aristos Internacional, SA.....	5 de juny de 1977
Complata Gold Silver Exchange, SA.....	29 de maig de 1979
Corporación Financiera Hispamer, SA.....	17 de gener de 1978
Grupo Distribuidor Editorial, Sa.....	14 de gener de 1976
Sorin Espana, SA.....	12 de desembre de 1978

Empreses constituïdes després de la victòria socialista del 28 d'Octubre de 1982 amb consellers franquistes

Club Informático, SA, Cisa.....	7 de juny de 1983
Euroagentes, SA.....	24 d'abril de 1987
Eurocapital, SA.....	30 de juliol de 1986
Fianzas y Crédito, SA.....	25 de novembre de 1985
Ibérica de Energias, SA.....	1 de juliol de 1985
Praga, Crédito Hipotecario, SA.....	17 de desembre de 1987
Prevert, SA.....	28 de gener de 1983
Promiber, SA.....	23 d'octubre de 1985
Repsol, SA.....	16 d'octubre de 1986

Energía Nuclear i de Fuerzas Eléctricas de Cataluña, Fecsa, **Luis Magaña**, és vocal. Cerón també és president d'Autopistas del Mare Nostrum, SA, Aumar, on **Vicente Blasco Ibáñez**, nét de l'escriptor valencià i diputat autonòmic per Unió Valenciana, és advocat i **Antonio Escámez** i **Manuel Broseta**, consellers.

L'ex-ministre d'Educació i Ciència i ex-director de la Fundación Juan March, **Cruz Martínez Esteruelas**, presideix Industrias Químicas Procolor i Fibrotubo Fibrolit, SA. D'altres ex-socis de Franco no han abastat tant. **José María López de Letona y Núñez del Pino**, ex-ministre d'Indústria, tecnòcrata, dedicat

Antonio Oriol, Martínez Esteruelas, López de Letona, Pío cabanillas, Monreal Luque i Fraga.

a la indústria cinematogràfica i immobiliària abans que al seu sant ministeri, avui és accionista en diverses empreses i conseller de Ferrovial Internacional –Claudio Boada i, una vegada més, l'ex-president Leopoldo Calvo Sotelo. **Manuel Lora-Tamayo Rodríguez**, tecnòcrata ultraconservador i ex-ministre d'Educació carregat de revoltes universitàries contra la dictadura, és president i director-gerent de la Driver Harris Ibérica, SA. **José Maria Sánchez-Ventura**, advocat, notari, ex-ministre de Justícia i de la sempre profitosa cartera d'Información y Turismo, participa com a conseller de Calvo y Munar, SA –aparells sanitaris i teulellers– on José María Aguirre Gonzalo és president.

AMB HITLER I EL VATICÀ

Per concloure la llista, una nòmina d'importants als quals l'edat, la impossibilitat de la cobdícia o l'entrega a les seues idees no els ha aportat massa diners nous després de morir el Caudillo. L'ex-company de José Antonio, **Raimundo Fernández Cuesta**, ministre d'Agricultura durant el primer govern

colpista de 1939 i ex-ambaixador feixista a Rio de Janeiro i més tard al Vaticà, ferotge dirigent de la nostàlgia ultradretana, exerceix a estonetes de notari. **José María Gamazo**, ex-ministre de la Presidència, encara és tècnic de l'administració civil. **Joaquín Gutiérrez Cano**, ex-ministre del Desarrollo i ex-ambaixador al Japó, figura encara actiu en el cos diplomàtic. **Francisco Ruiz Jarabo y Baquero**, ex-president del Tribunal Suprem, ex-ministre de Justícia i doctor honoris causa per la Universitat de Manila, manté obert el seu bufet madrileny d'advocat. I **Alfredo Santos Blanco**, ex-ministre d'Indústria, és encara inspector tècnic del Ministeri de Treball.

L'amic espanyol d'Adolf Hitler, **Ramon Serrano Súñer**, el polític que volia construir l'Espanya mussoliniana, guerrer d'avantguarda en la imposició de la dictadura, ministre de la Governació i cap absolut de la propaganda de postguerra, és actualment un advocat i un museu de 90 anys. **José Luis Villar Palasí**, ex-ministre tecnòcrata d'Educació, ex-lletrat del Consell d'Estat franquista i assessor de la històrica empresa Matesa,

ja es troba jubilat.

Dos militars i un possibilista del règim instaurat el 18 de juliol tanquen aquest sumari. **Gabriel Pita Da Veiga**, ex-ministre de la Marina, "cruces al Mérito Naval de Italia, Francia i Perú", l'home que es va negar rotundament a la legalització del Partit Comunista d'Espanya, és almirall de l'exèrcit en la reserva, on també hi ha guardat el tinent general **Camilo Menéndez Tolosa**, ex-ministre de l'exèrcit i ex-cap de la Casa Militar de Su Excelencia. **Joaquín Ruiz-Giménez**, fill d'un alcalde de Madrid que fou ministre de la monarquia d'Alfonso XIII, gran catòlic, ambaixador al Vaticà i ex-ministre d'Educació, és president de la UNICEF i vice-president de la Comisión Espanola de Ayuda al Refugiado. Catedràtic jubilat de Filosofia del Dret, Ruiz-Giménez va fundar la revista *Cuadernos para el Dialogo*, i es convertí des de la família democratacristiana en un notable dissident del període franquista. Fins fa poc va ser Defensor del Poble, nomenat per UCD i friendat més tard pel govern socialista.

Ismael L. Belda